

AŞK ÖFKE İKİLEMİNDE ISRARLI TAKİP: ÜNLÜLERE YÖNELİK TACİZ VAKALARI
STALKING IN THE LOVE AND HATE DILEMMA: ABUSE CASES AGAINST CELEBRITIES**Yrd.Doç.Dr. Hatice KARAKUŞ ÖZTÜRK**Artvin Çoruh Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü,
Artvin / Türkiye**ÖZET**

Bu çalışma saplantı haline gelmiş ısrarlı takip olgusunu, iki örnek olay üzerinden incelemeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla, ünlü insanları saplantı/takıntı haline getiren ve stalking kapsamına giren eylemlere başvuran stalkerların, bu eyleme başvurma nedenlerinin analizi yapılmıştır. Var olmayan bir ilişkiye verilen abartılı anlama bağlı olarak stalkerlar imkansız ve gerçeklik özelliği olmayan bir ilişki ağı yaratmaktadır. Popüler ve sosyal olma ihtiyacı, mutsuz hayatlar sonrası yeni bir dünya yaratma, aşkın hayatın tek gerçekliği haline gelmesi, hayal edilen her şeyin tek bir insanda toplandığına duyulan inanç, sınırları olmayan bir sevme biçimi olarak kara sevda ve medya vasıtasıyla hayatına tanıklık edilen ünlü insanı kendi hayatının bir parçası olarak görme şeklinde bir algının yaygınlık kazanması gibi bulgulara ulaşılmıştır. Çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Stalking, Saplantı, Takip, Taciz.**ABSTRACT**

This study aims to examine the phenomenon of stalking through two example cases. The reasons for why stalkers who are obsessed with celebrities and commit stalking acts resort to such act are analyzed in this study. Due to the exaggerated meaning attached to a non-existent relationship, stalkers create a network of relationship that is impossible and unrealistic. It was found that need for being popular and social, creating a new world after unhappy times, love being the only reality of life, a belief in collecting all things imagined in a single person, a blind love as an act of loving without boundaries and seeing celebrities a part of their lives as their lives are witnesses on media, and acquiring a perception with such perspective. The document review method was used in the study.

Keywords: Stalking, Obsession, Following, Abuse**1. GİRİŞ**

Türkçede ısrarlı takip olarak yer bulan stalking, sıradan bir insanın ünlü bir insanın hayatının detaylarına duyduğu sıradışı ilgilinin yarattığı sonuçları ifade etmek için kullanılmaktadır. Magazin basınında saplantılı hayranlarının tehditlerine maruz kalan çok fazla sayıda oyuncu, sanatçı ya da şarkıcı bulunmaktadır. Masum bir hayranlık olarak başlayan sevme duygusu, bazı kişilik özellikleri için süreç içinde saplantılı bir aşka dönüşmektedir. Tehdit, şantaj, takip, taciz gibi klasik stalking eylemlerinin çok daha fazlası, bu saplantılı aşkın içinde yer alabilmektedir. Bu çalışma kapsamında tek taraflı olarak ilerleyen ve aralarında daha önce herhangi bir ilişki bulunmayan ısrarlı takip olaylarına yer verilecektir. Bu anlamda konuyla ilgili olarak sayısız ünlü vakası olmasına rağmen sadece iki örnek olaya yer verilmiştir. Hem çalışmanın sınırlarını belirlemek hem de ele alınan örnek vakaların konuyla birebir bağlantılı olması bu tercihin şekillenmesinden etkili olmuştur. Örnek olaylar doküman analizi ile ele alınmıştır. Bu yöntem dahilinde gazete haberleri, blog yazıları, fotoğraflar gibi detaylara yer verilmiştir.

2.YÖNTEM

Çalışmaya konu olan örnek olaylar doküman analizi ile incelenmiştir. Doküman incelemesi araştırma kapsamında incelenen konuyla ilgili olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı belgelerin analiz edilmesi yoluyla veri sağlanmasıdır. Araştırma konusuyla ilgili raporlar, kitaplar, arşiv dosyaları, video ve ses kayıtları,

fotoğraflar gibi belgeler özgünlüğü kontrol edilerek sistematik bir şekilde analiz edilmelidir (Karataş; 2015: 72). Blog yazıları, gazete haberleri ve fotoğraflar incelenen dokümanlar arasında yer almaktadır.

3. STALKİNG: KÖKEN, KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE SEBEPLER

Stalking literatürde avcılık dilinde sahip olduğu anlamın bir benzerine sahiptir. Şöyle ki avcılık dilinde stalking sessizce, dikkatlice, gizlice takip etmek (Oxford Wordpower Dictionary, 1994: 608), sezdirmeden ava yaklaşmak, ava yaklaşır gibi yürümek (Redhouse, 2005: 444), sinsice takip etmek (www.dictionary.com) şeklinde bir içeriğe sahiptir. Bu içeriğin bir benzeri günlük hayatın istenmeyen takip ve taciz eylemlerinde de oldukça yaygındır. Kadın veya erkek mağdurların/kurbanların arzu etmediği halde başkası tarafından takip edilmesi (izlenmesi), taciz edilmesi (Douglas ve Dutton, 2001: 520, Kamphuis ve Emmelkamp, 2000: 206, Mullen vd., 1999: 1244, Sheridan vd., 2001: 152, Tjaden ve Thoennen, 2000: 5, Türkmen, 2010: 1387, Gürgezoğlu, 2010: 2) bu kullanım benzerliğini getirmiştir. Ayrıca dadanmak, musallat olmak (www.radikal.com), zarar verme (Diehl, 1999: 1), özel bir insana direkt olarak yönelen tutum da (Catalano, 2012: 1) stalking kavramının tanım sınıflamasında yer almaktadır.

Bahsi geçen istenmeyen kovalama kapsamında tacizci tarafından gerçekleştirilen pek çok stalking davranışı bulunmaktadır. Mağdurla herhangi bir şekilde iletişim kurmaya çalışmak, mağdura ait olan görsel ve yazılı herhangi bir materyali yaymak, mağdurun internette dolaşımını, ziyaret ettiği siteleri, elektronik posta, kısa mesaj ve diğer yollarla yaptığı haberleşme trafiğini ve iletişimi izleyip gözetim altına almak, mağdurun bulunduğu herhangi bir kamusal veya özel alana gizlice sızmak, mağdura ait herhangi bir mülkün masuniyetini ihlal etmek, mağduru gözetlemek veya izlemek (Doğan, 2014: 140) gibi birçok davranışı bu kapsamda değerlendirmek mümkündür.

Stalking türü davranışa başvuran bireyler bazı ortak özellikler taşımaktadır. Zihinsel rahatsızlık, uyuşturucu ve alkol kullanımı. (Reno vd. 1998: 14) manik depresif, şizofren, paranoyaklık (Doğan, 2014: 142) tanısı konulmuş olan bireylerin bu davranış tarzına başvurma olasılığının yüksek olduğu varsayılmaktadır. Buna ek olarak hayatın akışı içinde ortaya çıkan yalnızlık, izole edilmişlik, toplumun dezavantajlı gruplarına dahil olma (Mullen, 1999: 1248) durumları da yine bu profilin yaratımında etkilidir. Ayrıca kişilik yapısı olarak aşırı duygusal ihtiyaçları olan, sert ve kararlı, aldatici, saplantılı kişilik, düşük özsaygısı olan (Robertson: 5, www.acws.ca) kırgınlık ve kıskançlık (Meloy, 2005: 2) davranışları sergileyen, narsist, saplantılı ve zorlayıcı özelliği baskın olan, ısrarlı bir şekilde aşka düşmüş, kendi duyguları ve hareketlerinin sorumluluğunu almayan, diğerlerini kontrol etme ihtiyacı olan, sosyal olarak beceriksiz, kendini toplumun, ailenin ve diğerlerinin bir kurbanı olarak gören, hayır cevabı almaya dayanamayan, çoğu zaman öfke ve aşk arasında kalan, fantezi ve gerçekliği ayırt etme güçlüğü yaşayan, sahiplik duygusu olan, reddedilme ile başa çıkmada yetersiz olan, kendi problemlerini başkasının hatası olarak gören (Diehl, 1999: 6) insanlar ısrarlı takip davranışına meyillidir.

4. KULLANILAN TAKİP DAVRANIŞLARI

Bilgi edinme takipçi için mağdura yaklaşmanın en etkili yöntemidir. Edinilen bilgiler ile mağdurun nasıl takip edileceği gibi stratejiler belirlenmektedir. Bu anlamda mağdura giden her bilgi, takipçi için kıymetlidir denilebilir. Bu bakış açısı doğal olarak kurbanla alakalı olan pek çok insanı bu tehlike çemberinin içine almaktadır. Mağdurun çalışma arkadaşları, sınıf arkadaşları, motorlu araçlar departmanı, seçmen kaydı, veterinerler, postane, telefon şirketleri, internet araştırma motorları, işyerlerinin insan kaynakları departmanları, bankalar, kredi kartı şirketleri (Diehl, 1999: 4) bu stratejinin temel bilgi kaynakları olabilir.

İstenmeyen telefon aramaları yapmak, istenmeyen mektuplar ve mailer göndermek, yasal herhangi bir sebep olmaksızın yerini açıklamak, kurban için bir yerlerde bekleme, istenmeyen hediyeler, çiçekler bırakma, internet üzerinden kurbanla ilgili söylentiler yayma veya bilgi verme (Mullen, 1999: 1244, Catalano, 2012: 1), kurbanın ailesi, iş arkadaşları veya arkadaşları ile temas kurma, kurbanın arabasına ve malına zarar verme, psikolojik, seksüel ya da duygusal saldırı, kaçırma, davetsiz bir şekilde eve ve işe gitme, (Regehr, 2009: 262), şifreli gizli mesajlar gönderme, partnerin evine saldırma, pencereleri kırma, kapı önüne ya da işyerine çiçek gibi şeyler bırakma, araba ile partneri takip etme, garip hediyeler gönderme (mermi, kana batırılmış parçalar), aile ya da hayvanını öldürme ile tehdit etmek (Reno vd., 1998:52, Doğan, 2014: 144, Gürgezoğlu, 2010: 23), tacizcinin kendi fotoğrafını göndermesi, kurban nereye giderse (parti, kondisyon merkezleri, sinema, mağaza, okul, işyeri, vs.) tesadüfen kendini kurbanı göstermesi (Diehl, 1999: 6), tecavüz ya da tecavüz girişimi, öldürme ya da öldürme girişimi (Diehl, 1999:3), mağduru intihar etme ile tehdit etme (Doğan, 2014: 144) takipçi tarafından bu süreçte kullanılan takip davranışlarıdır.

5. TAKİPÇİ SINIFLAMASI VE KURAMSAL ÇERÇEVE

Stalking konusunda takipçi sınıflaması oldukça çeşitlidir. Stalkerın olayı kendi içinde yaşama şekli ve olaya verdiği anlama bağlı olarak takipçi sınıflaması çok çeşitli şekiller alabilmektedir. Bu çalışma kapsamında ünlü/tanınan insanlara yönelik takip eylemleri ele alınacağı için sadece konuyla ilgili takipçi sınıflamalarına yer verilecektir.

Zona vd. (1993: 895-897) tarafından yapılan çalışmada Los Angeles Polis departmanı tarafından vaka dosyaları üzerinden erotomanik ve erotomanik olmayan grupların kıyaslanması ve bu gruplar arasındaki farklılık ve benzerliklerin değerlendirilmesi amacıyla bir çalışma yapılmıştır. Threat Management Unit- Los Angeles Polis Departmanı (TMU) bu çalışma kapsamında sadece ünlü insanlara yönelik vakalara odaklanmışlardır. Departman ilk kez 1990 yılında organize olarak özel bir bireye karşı yönelen taciz veya tehdit olaylarını 74 vaka üzerinden incelemiştir. Bu birimin incelemeleri sonrasında 3 takipçi tipinden bahsedilmektedir.

- a. **Sevgi Tacizcisi:** Medya hariç kurbanları hakkında çok fazla bilgiye sahip değildirlir. Kurbanları tarafından sevildiğine inanırlar. Kurbanlarının “keşke bir şans verse sevebilir” şekline bir inanca sahiptirler.
- b. **Basit Saplantılı Tacizci.** Kurban ve tacizci arasında önceden bir ilişki vardır. Müşteri, tanıdık, komşu, sevgili gibi çeşitli şekillerde bir ilişki söz konusudur. Gürgezoğlu (2010: 11-12)'na göre bu gruptaki tacizciler ilişkinin bittiğine inanmak istemezler ve kontrolü ellerinde tutmak isterler. Amaçları duygusal baskı yaratmaktır.
- c. **Erotomanik Tacizci:** Başkası tarafından sevildiğine inananlar bu gruba girer.

Erotomanik tacizci sınıflamasını önemsiyoruz. Çünkü bu çalışma kapsamında ele alınacak olan örnek olaylar bu gruptaki tacizcilerle benzerlikler göstermektedir. Israrlı takip faileri içinde aşk saplantılı olanlar aynı zamanda erotomanik olanlardır (Douglas and Dutton, 2001: 528). Robertson'a göre (6, www.acws.ca) erotomanik tacizci kurban ile aşk yaşadığına inanır ve etkileme amacı da yüksek statüsünden kaynaklanmaktadır. Erotomanyak (erotomanic) failer mağdurla daha önceden ilişki içinde olduklarından, ilişkinin bitirilmesini kabullenemedikleri ya da mağdurun kendilerine kötü davrandıklarını düşündükleri için takip eylemlerine başlarlar (Doğan, 2014: 143). Erotomanik tacizcilerin (stalker) aşk ilişkileri sadece fanteziden ibarettir (Regehr, 2009: 272). Bu sendromda olan birisi şuna inanır: yüksek statüde olan birisi ona sevdalıdır fakat aşkını dış faktörler nedeniyle anlatmada kısıtlanmıştır. Tacizciye (stalker) göre toplumun kuralları onun aşk yaşamasını engellemektedir. Bu gruptakiler saldırgan bir geçmişe sahiptirler ve kendine zarar veren ve sıklıkla hastanede yatan tiplerdir.

Bu grupta yer alan stalkerların durumu literatürde Clereambault sendromu olarak da tanımlanmaktadır. Budak (2000: 176)'a göre bir başka insanın özellikle de yüksek statüye sahip veya çok ünlü birisinin kendisine delicesine aşık olduğu kuruntusudur. Sevilmiyor olma duygusuna karşı narsistik bir savunmadır aynı zamanda. Savrun (2008: 114)'a göre ise bu tür kişilerde sosyal ve mesleki işlevsellikte başarısızlık söz konusudur. Yalnız ve genellikle cinsel açıdan inhibe kişilerdir. Aşık olduğuna inanılan kişi kendisinden üst düzeyde bir mevkidedir. Genellikle birden başlar. İlk aşk objesi olabilir. Karşısındaki kişinin reddedici davranışlarını, rasyonalize ederek aslında kendisine aşık olduğunu ama her hangi bir sebepten dolayı böyle davrandığını düşünür. Kişi hezeyanını gizlemeye teşebbüs etse de, telefon mesajları, hediyeler, çiçekler, ziyaretler hatta gizlice takip etme gibi yollarla aşık olunan kişi ile temas etme çabaları yaygındır.

De Clerambault sendromu tanısı için geçerli bi takım ölçütler vardır. Bunları şu şekilde özetleyebiliriz (Ellis, 1985'den akt: Sabuncuoğlu vd., 2000: 49)

- a. Diğer kişiyle sevdalı bir iletişim içinde bulunulduğuna dair sanrısız inanış,
- b. Bu kişinin sosyal olarak daha üst konumda olması,
- c. Bu kişi önce aşık olan olması,
- d. İlk girişimin bu kişiden gelmesi,
- e. Başlangıcın ani, gidişin kronik olması,
- f. Aşık olunan nesnenin değişmemesi,

g. Hastanın aşık olduğuna inandığı kişinin bu yönde olmayan davranışlarına ilişkin bir açıklamasının olması.

Mullen vd. ise (1999) konuyla ilgili çalışmalarında 5 ana grupta tacizcileri sınıflandırmaktadır.

- a. **Samimiyet Arayan Tacizci:** Mağdur ile ilişki kurmak temel amaçtır. Hedeflerindeki ünlü insanlara karşı hastalıklı tutkuları söz konusudur. Bu gruptaki tacizciler "tanınmayan tacizci" olarak da isimlendirilir (Reno vd., 1998:2). Ünlüleri içeren davalar bu gruba girer.
- b. **Reddedilen Takipçi:** Mağdur ve fail arasındaki ilişkinin bitmesi sonrasında takip başlar ve takipçinin amacı intikam almaktır.
- c. **Kızgın Takipçi:** İntikam almak, mağduru korkutmak bu gruptakilerin temel amaçlarındandır. Taraflar arasında bir ilişki yoktur. Doktor, avukat ve siyasetçiler hedefte olan insanlardır.
- d. **Yırtıcı Takipçi:** Bu gruptaki tacizciler cinsel saldırı bulunma amacındadır. Sapkın istekleri motive edici bir sebeptir.
- e. **Yetersiz Takipçi:** Sosyal anlamda yetersiz ve güvensiz insanların oluşturduğu bir gruptur.

Taciz ile ilgili kuramsal alt yapıda ele alınması gereken bir diğer sınıflama ise Gavin De Becker (Becker, 2001: 270'den akt: Bağ, 2012: 174) tarafından yapılan sınıflamadır. Becker ilgili çalışmasında tacizci tipleri 4 alt gruba ayırarak ele almaktadır.

- a. **İlişki Motifli Tacizci:** Ünlü bir insan ile kişisel bir ilişki kurulmaya çalışılır. Oyuncu Jodie Foster'in ilgisini çekmek için Reagan'a suikast düzenlemek isteyen John Hinckley, örnek olarak verilebilir.
- b. **Kimlik Arayışında Olan Tacizci** Ünlü insanları kimlik kazanmak için takip edenler bu gruba girerler. Buna en uygun örnek ise John Lennon'u öldürme motivasyonu şu cümlelerle açıklayan Mark David Chapman örneğinde görülebilir: "Ben, Mr. Hiç kimseydim, ta ki dünyanın en büyüğünü öldürünceye kadar".
- c. **Reddedilme Temelli Tacizci** Ünlü birisi tarafından reddedildikten sonra intikam alma girişime sahip olanların yer aldığı gruptur. Roberto Bardo'nun genç oyuncu Rebecaa Schäfer'e karşı olan aşırı hayranlığı, oyuncuyu bir filmdeki seks sahnesiyle ve film setine girişi engellenmesiyle nefrete dönüşmüştür.
- d. **Sanrılı tacizci:** Erotomani gibi psikotik bir rahatsızlığa sahiptir. Yakınlaşma ve ilişki kurma davranışı sanrılı düşüncelerden beslenir. Örneğin, "sen benim kız kardeşimsin" ya da "tanrı sana bir mesaj vermemi emretti". Oyuncu Theresa Saldana'yı öldürmenin onunla birlikte olmak için tek yol olduğuna inanan Arthur Jackson buna uygun bir örnek teşkil eder. Jackson olaydan sonra idam edileceğini ve böylece öbür dünyada onunla birlikte olmayı hayal etmiştir. Bunun için de evinin önünde pusuya yatıp onu ağır yaralamıştır.
- e. **Naif takipçi:** Naif takipçi starı duygusal temelli takip eder. Burada tacizci davranışının farkındadır. "Ben yıldıza aşığım ve bu da bir sevgi ilişkisidir. Aşıklar gibi davranıyorum" düşüncesine sahiptir.

6. ÖRNEK OLAYLAR

Örnek Olay 1

John Hinckley oyuncu Jodie Foster'ı etkilemek için dönemin başbakanı Ronald Reagan'a suikast düzenler. Hinckley için oyuncuya duyduğu hayranlık *Taxi Driver* filmi ile başlar. Film defalarca izleyen stalker için ünlü oyuncu artık vazgeçilmez bir karakterdir. Foster'a olan duygularını şiir, hediyeler, mektuplar ile ifade eden stalker zaman içinde oyuncuyu takip etmeye başlar. Bütün çabalarına rağmen Foster'ın dikkatini çekemeyen Hinckley *Taxi Driver* filminde dikkatini çeken bir karakterin filmde başvurduğu yolu denemeye karar verir. Dikkat çekici bir cinayet planlayan stalker için dönemin başkanı R. Reagan amacına giden yolda hedeftir. Başkanı seçmesindeki esas neden ise bu suikat girişimini Foster'ın dikkatini çekeceği ve kendisini tanıtacağına duyduğu inançtır. Planladığı suikasti gerçekleştiren Hinckley suikast sonrası olay yerinden kaçmaz. Tam aksine olduğu yerde kalarak Foster'ın kendisinin artık görmesini ve bilmesini ister. Hinckley

oyuncuya duyduğu aşkı ifade eden bir mektubunda şu satırlara yer vermektedir (<http://listelist.com/john-hinckley/>)

Sevgili Jodie;

Reagan'a yapacağım suikast girişiminde, öldürülme ihtimalim olduğu için sana bu mektubu yazıyorum. Senin de bildiğin gibi, seni çok seviyorum. Geçtiğimiz 7 ay boyunca, birazcık da olsa ilgini çekebilmek için sana düzinelerce şiir, mektup, aşk sözleri yazdım.

Telefonda konuşmuş olmamıza rağmen, karşına çıkabilecek cesareti ve sakinliği bulup kendimi sana tanıtamadım. Açıkçası; utangaçlığımı bir kenara bırakırsak, bir de karşına çıkıp, varlığımla seni daha fazla rahatsız etmek istemedim. Biliyorum ki kapına bıraktığım onca mesaj zaten yeterince rahatsız ediciydi senin için. Ancak; içimde tuttuğum bu büyük aşkı ifade edebileceğim en acısız yol buydu!

En azından adımı ve senin için hissettiklerimi öğreneceğin için mutluyum. Ayrıca yurttaki odanın etrafında dolanırken fark ettim ki; her ne kadar komik gelse de ben, küçük bir sohbet konusundan ziyade başlı başına bir konuşma konusuyum.

Başkan Reagan'ı öldürme fikrinden vazgeçebilirdim belki de, eğer senin kalbini kazanıp, ömrümün kalanını senin yanı başında geçirebilme ihtimalim olsaydı eğer...

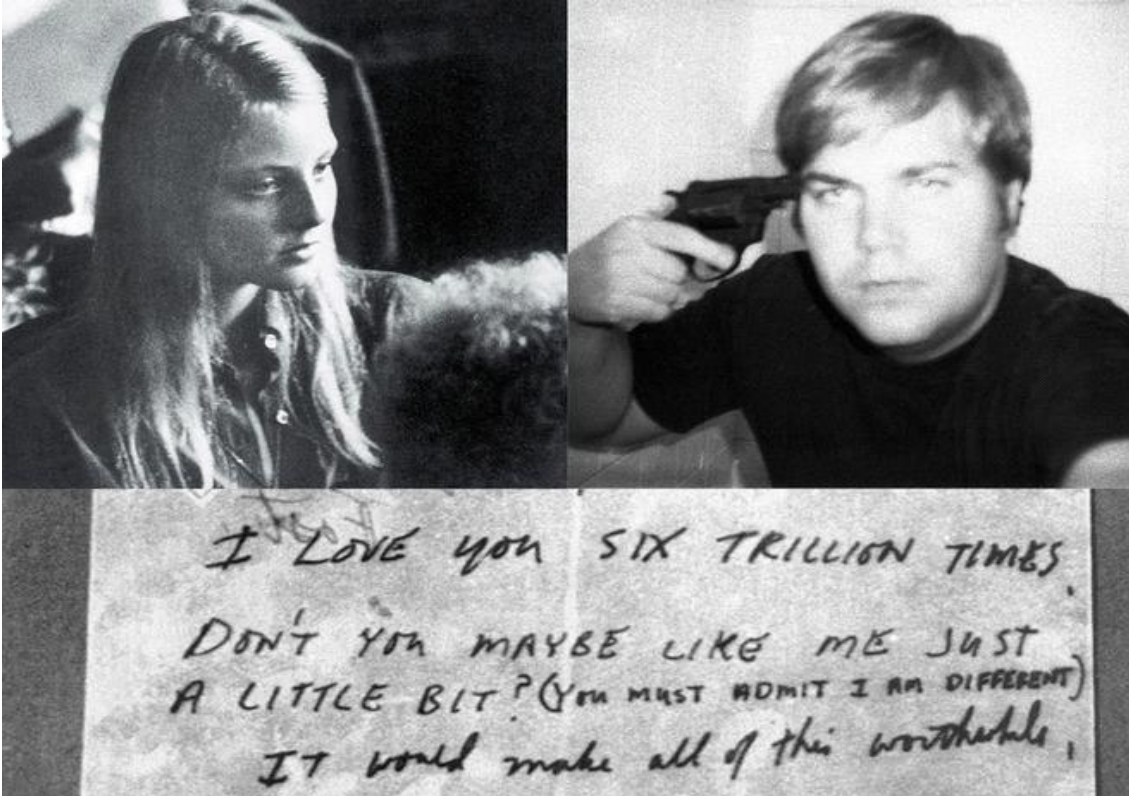
Bu girişimi şimdi yapıyor olmamın sebebinin, seni etkilemek için daha fazla sabredecek gücümün kalmaması olduğunu kabul etmeliyim ve bunu sadece senin için yaptığımı bilmelisin.

Kendi özgürlüğümü ve belki de kendi yaşamımı feda ederek, umarım benim hakkımdaki düşüncelerini değiştirebilirim.

Jodie, senden rica ediyorum; lütfen kalbinin derinliklerine bir bak ve en azından saygını ve sevgini kazanabilmem için bana bir şans ver!

Seni sonsuza kadar seveceğim.

John W. Hinckley

Fotoğraf 1

Kaynak: <http://channel.nationalgeographic.com/killing-reagan/articles/why-did-he-do-it/>

Örnek Olay 2

Rebecca Schaeffer 21 yaşında kendisinden üç yaş küçük olan hayranı tarafından üç boyunca izlendikten sonra öldürülen ünlü bir oyuncudur. Stalker üç yıl boyunca genç oyuncuya sayısız mektup ve mail göndermektedir. Gönderdiği mektuplardan birisine aldığı yanıtla umutlanan stalker için duyguları daha da yoğun hale gelmiştir. Ancak cevabı veren oyuncunu menajeridir. Genç oyuncuyu ölüme götüren esas neden ise oynadığı filmlerden birisinde yer alan yatak sahnesidir. Genç oyuncunun filmde başka bir erkek ile yakınlaşmasına dayanamayan stalker tabancası ile genç oyuncuyu evinde öldürmüştür.

Fotoğraf 2

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/explore/rebecca-schaeffer/?lp=true>

Var olmayan bir ilişkiye çeşitli duygu durumları nedeniyle verilen abartılı anlamlar bahsi geçen örnek olaylardaki gibi tehlikeli sonuçları ortaya çıkarabilmektedir. Stalker için bu tehlikeli sonuçlarla dolu hayali dünyayı yaratan çok çeşitli sebepler bulunmaktadır. İlk olarak insanların günlük hayatlarında sahip olmadıkları popüler ya da sosyal olma ihtiyaçlarını bu şekilde giderme yolunu tercih ettikleri düşünülebilir. Bu ihtiyaçta olan insanlar sapkınlık derecesinde bir ilişki ile bu duygu halini harekete geçiriyor olabilirler. Ayrıca fantezi düzeyinde duyguların esiri olan stalkerların, mutsuz ya da hayal kırıklıkları ile dolu bir hayatları olduğu da varsayılabilir. Hayata, kendilerine, insanlara ya da içinde yaşadıkları dünyaya olan inançların zayıflaması, yeni bir dünya yaratma ihtiyacını baş gösterebilir.

Stalkerın içinde bulunduğu duygu halleri farklı stalker tipleri yaratmaktadır. Kızgınlık, kıskançlık, yetersizlik gibi düşüncede sabitlenen duygular eylemlere de yön vermektedir. Örnek olay 2' de belirtildiği üzere kıskançlık duygusu stalkerı cinayet işleme gibi çok uç bir noktaya götürebilmektedir. Esasında basit takip dışında zarar

verme eylemine başvuranlar için erotomanik ifadesini kullanmak yerinde olacaktır. Bu gruptaki insanlar sevgi tacizcisi grubunda olup, hayranı olduğu kadın ya da erkek tarafından sevildiğine inanmaktadır. Bu sevgi ilişkisinde onlara göre, karşı tarafı engelleyen çeşitli toplumsal unsurlar bulunmaktadır. Bu düşünce aslında stalker için reddedilmeyi rasyonalize etme biçimidir.

Stalkerlar için böylesi tehlikeli bir döngünün içinde yer almak yaşadığı duyguların doğal bir sonucu gibi de algılanmaktadır. Naif takipçi grubunda yer alan stalker için yaşadıkları sevgidir ve bu sevginin hakkını vermek gerekir. Ortaya koyduğu tüm eylemler (takip, arama, mail atma, hediye gönderme vb.) aslında tam anlamıyla bir sevgili tavrıdır.

Kimlik kazanma arayışı içinde olan stalker için eylemleri onları “hiçbirşey olamama” duygusundan kurtarmaktadır. John Lennon’ı öldüren hayranı “*Ben Mr. hiç kimseydim ta ki dünyanın en büyüğünü öldürünceye kadar*” sözleri nasıl bir arayış içinde olduğunun ispatı gibidir. Örnek olay 1’de hikayesine yer verilen stalker için de benzer bir yorumu yapmak mümkündür. Beklentilerin tükendiği yerde kendini de tükenmiş hisseden stalker için yeni bir yaratım sürecinin başlaması gerekmektedir. R. Reagan’a suikast düzenleyen stalker bu eylem sonrası medyanın yaratacağı yeni kimliğinin J. Foster tarafından bilineceğini, belki de kabul edileceğini düşünerek eylemini gerçekleştirdi.

Öte yandan stalkerlar için aşk sosyal bir olay olarak görülebilir. Şöyle ki sosyal anlamda hiçbir şeye sahip olamama hali, aşkı günlük hayatın tek sosyal olayı olarak görme algısını yaratmış olabilir. Takip etme, mesaj yazma, hediyeler bırakma, kendini göstermeye çalışma gibi gün içine yayılan eylemler tacizci için yaşam nedeni haline gelmiştir denilebilir. Bu tip eylemlere başvuran bireylerin toplumdan soyut bir yaşamı tercih eden, ergenlik dönemi sorunlarını yoğun olarak yaşayan, sosyal hayatı ihmal eden, aşırı duygusal ihtiyaçlar içinde olan insanlar olduğu düşünüldüğünde, stalking sosyal dünyada yaşanan boşlukları doldurma ihtiyacının bir sonucu olarak düşünülebilir. Buna ek olarak saplantılı aşka düşen insanların hayatları boyunca hayal ettikleri her şeyin saplantı duydukları insanda toplandığı da varsayılabilir. Tutkulu aşk, bu yönüyle bir idealin bir kadın ya da erkekte somutlaşmasıdır. Stalker için bu ideal mücadele verilmesi hatta uğruna ölünmesi gereken bir özelliğe sahiptir. Çünkü idealize edilen kadın ya da erkek tektendir ve kaybedilme gibi bir riske de sahiptir. Bütün bu korkuların ya da duyguların toplamı kurban üzerinde daha fazla odaklanma durumunu yaratmaktadır.

Bu saplantılı aşkta stalker bir yönüyle kara bir sevdaya düşmüştür. Kara sevda stalker için sınırları olmayan bir sevmeye biçimidir. Aşk, tutku, sevgi nerde başlayıp nerde bitmektedir tacizci için belli değildir. Tutku, aşk hepsi artık kontrolden çıkmak üzeredir. İşte bu kontrol kaybı stalkerı bir süre sonra günlük hayattan yalıtır. Sosyal hayattan büyük bir kopuş yaşayan stalker için tek odak noktası sevdalı olduğu insandır.

Son zamanlarda özellikle de sosyal medyada ünlü insanların özel hayatlarının tüm ayrıntılarını paylaşmasının, stalkerlardaki imkansızlık algısını kaldırdığı da varsayılabilir. Medya vasıtasıyla çok fazla bilgi edinen stalker için ünlü insanlar günlük hayatın bir parçası gibi algılanmaktadır. Dolayısıyla farklı dünyalara ait gibi görünen iki yaşam stalkerın zihninde aynı dünyanın farklı yerlerinde duran iki insan olarak algılanmaktadır. “oda beni seviyor ancak çeşitli sebeplerle bunu dile getiremiyor” şeklinde ifade edilen genel bir durumun stalker için durumun nasıl algılandığının en net göstergesidir.

Sonuç olarak stalker yaşadığını varsaydığı aşkı öfke duygusu ile harmanlamaktadır. Birçok tacizci hikayesinde zarar verme eylemlerinin sayıca fazlalığı öfke duygusunu bir sonucudur. İhanet, başka bir erkek ya da kadın stalker için reddedilme anlamına gelmektedir. Aşk ve öfke sentezi de işte tam bu noktada ortaya çıkmaktadır. Başvurulan şiddet olayları aslından öfke ile aşkını koruma girişimidir. Çalışmamızda yer alan örnek olayda genç oyuncunun yer aldığı filmde yer alan yatak sahnesi stalker için ihanet olarak algılanmış ve işlediği cinayet ile aşkını öfke ile sonsuzluğa uğurlamıştır.

7. SONUÇ YERİNE

Saplantı boyutuna gelen ısrarlı takipte bazı insanlar için masum olarak başlayan bir hayranlık kara sevda olarak da ifade edilen, sınırları ve kontrolü olmayan bir sevmeye biçimine dönüşebilmektedir. Gerçekte var olmayan bir ilişkinin ısrarlı bir şekilde tek bir insan tarafından sürdürülebilmesinin bazı imkansızlıkları bulunmaktadır. İşte bu imkansızlıklar bazı kişilik özelliklerinde tehdit, öldürme, çevreye zarar verme gibi kontrolün tamamen saplantılı aşkın denetiminde olduğu duygulara bırakılmaktadır.

Aşkın tek taraflı ve saplantılı bir boyut kazanmasını sosyolojik ve psikolojik faktörlerden ayrı düşünemeyiz. Sıradan bir insan için hayata olan küskünlükleri popüler ya da sosyal olma gibi bir ihtiyaç vasıtasıyla sağlanmak isteniyor olabilir. Bu girişim bir yönüyle stalker için yeni bir dünya yaratma girişiminin adımlarıdır.

Ve bu yeni dünyasında her şeyin kendi kontrolünde olmasını isteyen stalker için aşık olunan kadın ya da erkeğin de bir bütün olarak kendisine ait olması beklenmektedir. İşte bu beklenti gerçeklik ve fantezi dünyasındaki dinamiklerin yerle bir olması gibi bir sonucu da doğurmaktadır.

Aşkın süreç içinde bu kişilik yapıları için sosyal bir mesele haline gelmesi de bu sonucun ortaya çıkmasında etkilidir. Bu bir yönüyle stalker için günlük hayatlarında çeşitli sebeplerle oluşmuş olan boşlukları doldurmanın kendince bir yöntemidir. İdealize edilen her şeyin tek bir insanda toplandığına duyulan güçlü inanç, tutku ve aşkın kontrolden çıktığı kara bir sevdanın varlığı ve sosyal medya vasıtasıyla farklı hayatlar arasındaki sınırların aslında var olmadığına dair üretilen düşünceler, bu saplantılı aşkın temel nedenleri arasında sayılabilir.

KAYNAKÇA

- Bağ, B. (2012). “Bir Şiddet Türü Olarak Saplantılı Takip Etme Hali”, ZfWT Zeitschrift für die Welt der Türken, Journal of World of Turks, Vol: 4, No: 1, 165-182.
- Budak, S. (2000). Psikoloji Sözlüğü, Bilim Sanat Yayınları, Ankara.
- Catalona, S. (2012). “Stalkin Victims in the United States-Revised”, U.S. Department of Justice Office of Justice Programs, 1-10
- Diehl, E. S. (1999). Stalking, A Handbook for Victims, Florida.
- Doğan, R. (2014). “Kadına Yönelik Şiddetin Bir Türü Olarak Israrlı Takip (Stalking) Kavramı ve Suçu”, Ankara Barosu Dergisi, 2, 135-154.
- Douglas, K. S., Dutton, D. G. (2001). “Assesing the Link Between Stalking and Domestic Violence”, Aggression and Violent Behavior, 6, 519-546.
- Gürgezoğlu, E. (2010). “Takip/İzlemeye İlişkin Algının İncelenmesi ve Mağdur Olan/Olmayanların Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması”, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Adli Psikoloji Programı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Kamphuis, J.H ve Emmelkamp, P.M.G (2000), “Stalking-a Contemporary Challenge for Forensic and Clinical Psychiatry”, British Journal of Psychiatry, 206-209.
- Karataş, Z. (2015). “Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri”, Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi Cilt 1, Sayı 1, 62-80.
- Oxford Wordpower Dictionary (1994), "Stalk" Maddesi, Oxford University Press.
- Meloy, R., Fisher, H. (2005). “Some Thought on the Neurobiology of Stalking”, J. Forensic Sci., Vol: 50, No:6, 1-9.
- Mullen, P. vd. (1999). “Study of Stalkers”, The American Journal of Psychiatry, Vol:156, Issue: 8, 1244-1249.
- Redhouse (2005), Stalking Maddesi, Sev Matbaacılık ve Yayıncılık Eğitim Tic. A.Ş., İstanbul, 444.
- Regehr, C. (2009). Stalking Victims, Chapter 9, 261-285.
- Reno, J., Robinson, L., Brennan, N., Schwartz, K. (1998). Stalking and Domestic Violence: The Third Annual Report to Congress Under the Violence Against Women Act, (1998)U.S. Department of Justice 1-67.
- Sabuncuoğlu, O., Yazgan Y., Berkem, M. (2000). “Obsesif-Kompulsif Bozukluğun Tedavi Sürecinde Gelişen Erotomani: Bir Olgu Sunumu”, Klinik Psikofarmakoloji Bülteni, 10, 47-50.
- Savrun, M. (2008). “Hezeyanlı Bozukluk”, İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri, Türkiye’de Sık Karşılaşılan Psikiyatrik Hastalıklar Sempozyum Dizisi, No:62, 111-116.
- Sheridan, L., Davies G. M., Boon, J. C.W (2001). “Stalking, Perceptions and Prevalence”, Journal of Interpersonal Violence, Vol: 16, 151- 167.
- Tjaden, P. ve Thoennes, N. (1998). “Stalking in America: Finding From the National Violence Against Women Survey”, National Institutur of Justice Centers Disease Control and Prevention, Office of Justice Programs National Institute of Justice, 1-20.
- Türkmen, A. (2010). “Yeni Bir Olgu Olarak Israrlı Takip ve Taciz (Stalking) ve Bunun Türk Medeni Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:11, 1387-1434.

İnternet Kaynakları

www.dictionary.com, Stalking Maddesi, Erişim Tarihi: 22.06.2017.

<http://www.radikal.com.tr/radikal2/israrli-takip-1082991/>, Erişim tarihi: 22.06.2017

<http://listelist.com/john-hinckley/>, Jodie Foster'ın Dikkatini Çekmek İçin ABD Başkanına Düzenleyen Sapkın Aşık, Erişim Tarihi: 19.09.2017. Suikast

Robertson, Gordon, Stalking Behavior and The Crime of Criminal Harassment <https://www.acws.ca/sites/default/files/documents/STALKINGHandout.pdf>